

Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“
4000 Пловдив, ул. „Цар Асен“ 24

Факултет

Философско-исторически факултет

Професионално направление

Религия и теология

Специалност

Теология

Форма на обучение

редовна

Утвърден с протокол на АС

№ 19/2021-06-07

Утвърден с протокол на ФС

№ 150/2021-04-19

№ 196/2024-10-28

№ 204/2025-05-12

Анотация

Обучението по Теология се реализира съобразно Наредбата за държавните изисквания за придобиване на висше образование на образователно-квалификационните степени “бакалавър”, “магистър” и “специалист”, публикувана в ДВ, бр. 76/06.08.2002 г. и Наредба № 21 от 30.IX.2004 г. на МОН за прилагане на система за натрупване и трансфер на кредити във висшите училища. Специалност Теология осигурява академична база за изучаването на православна теология и предлага задълбочено професионално обучение с теоретична и практическа насоченост. Основна цел на обучението по теология е да формира необходимата базисна подготовка чрез изучаването на широк спектър от богословски дисциплини, разположени в четиридяловата структура на православното богословие (библейско, историческо, систематическо и практическо богословие) като едновременно с това надгражда и подsigурява обща хуманитарна теоретична и практическа (езикова и музикална) култура. Като резултат от тази стратегия обучението по теология цели да подготви специалисти богослови и да даде възможност, по желание на студентите, за придобиването на професионалната квалификация учител по религия в средното общообразователно училище. Важна част от специализираната подготовка на студентите е задълбоченото изучаване на основните богословски дисциплини Въведение в Священото Писание на Стария Завет, Тълкуване на Священото Писание на Стария Завет, Въведение в Священото Писание на Новия Завет, Тълкуване на Священото Писание на Новия Завет, История на Българската православна църква, Християнска апологетика, Догматическо богословие, Патрология, Нравствено богословие, Литургика, Омилетика, Пастирско богословие и др. По информиран избор на студентите, срещу заплащане, в третата и четвъртата годините те ще могат да изучават блок от педагогически дисциплини в рамките на допълнителна квалификация учител по религия.

Учебният план на специалност Теология цели да предостави задълбочени и практически приложими знания, умения и компетенции, необходими на бъдещите богослови в тяхната професионална реализация, в продължаването на обучението им и в реализирането на придобитите знания в различни обществени сфери и в Българската православна църква.

Професионална квалификация

Теолог

Равнище на квалификация

Бакалавър

Специфични изисквания за достъп (прием)

Кандидатстудентски изпит по теология - чрез балообразуващи оценки по един от следните варианти по избор по избор:

Вариант 1: Оценки от Дипломата за средно образование: Български език (удвоена), История и цивилизации (удвоена) и оценка по избор на кандидата от Психология и логика, Етика и право, Философия, Свят и личност (удвоена);

Вариант 2: Оценка от държавен зрелостен изпит по Български език (учетворена) + История и цивилизации (удвоена) - от дипломата за завършено средно образование;

Вариант 3: Оценка от държавен зрелостен изпит по История и цивилизации (учетворена) + Български език (удвоена) - от дипломата за завършено средно образование.

Ред за признаване на предходно обучение

Според правилата, регламентирани от ПУ.

Квалификационни изисквания и правила за квалификация

За придобиване на квалификацията са необходими 240 кредита, от които 212 кредита от задължителните дисциплини, 18 кредита от избираемите и факултативните дисциплини и 10 кредита за държавен изпит.

Профил на програмата (специалността)

Специалност Теология подготвя студенти специалисти в професионалното направление 2.4. Религия и теология и предоставя възможност за придобиване на базови познания в съответното направление. В процеса на обучението се поставя акцент върху профилиращите основни богословски дисциплини, които целят осигуряването на професионалната подготовка на студентите. Избираемите (и факултативните) дисциплини допълват организирането на специализираната подготовка на студентите, обогатяване на езиковата им култура и развиват стратегическия им усет към практическото реализиране на придобитите знания.

Обучението по теология гарантира на студентите придобиването на пълен набор от основни и специализирани познания по богословски и сродни хуманитарни дисциплини, обогатява широката им практическа култура и осигурява необходимите професионални компетентности.

Специалност Теология цели да обогати хуманитарния профил на научното звено, в което е ситуирана (ФИФ) и да създаде необходимите специалисти за специфичните нужди на Българската православна църква; на социални и обществени институции (сдружения, организации с неправителствена цел, местни структури и др.).

Основни резултати от обучението

След завършване на базисното ниво студентите ще знаят:

- спецификата на богословското съдържание на изучаваната материя и ще боравят с конкретния теоретичен инструментариум при теоретичното организиране и практическото приложение на богословските знания;

- по-важните теоретични звена от базисната библейска и историческа подготовка по основни и надграждащи богословски дисциплини и ще могат критично да оценяват ползите от изучаването и приложението им в реална среда;

- методите за организиране, формулиране и реализиране на знанията в църковен (религиозен), исторически и социален контекст;

- относително пълно значението и приложението на библейските и историческите богословски дисциплини и ще формират начална езикова и музикална култура;

След завършване на цялостното обучение студентите ще знаят:

- основните традиционни и съвременните аспекти на православното богословие, разгърнато в съпоставителен план с постиженията на чуждестранното богословие;

- основите на близки до богословието хуманитарни дисциплини, свързани с църковния, религиозен, обществен и културен климат на обществото в исторически план;

- в максимално висока и обща специализирана насока пълният набор от необходимия теоретичен ресурс за реализирането на придобитите знания в специализирани църковни, обществени и социални сектори.

След завършване студентите ще могат:

- да ползват специализирани и други разнообразни източници на информация и критично и креативно да отсяват и анализират тяхната специфика в съпоставителен план с придобитите познания по православно богословие;

- да допълват със съществени практически умения своята близка до богословието професионална реализация и самостоятелно да надграждат и развиват знанията и уменията,

придобити в обучението по теология;

● да прилагат усвоеното теоретично знание и споделен практически опит в църковната и обществената среда;

● самостоятелно да проявяват креативни и стратегически умения при решаването на практически казуси, свързани със спецификата на тясноспециализирания сектор на богословието и в по-общ смисъл – на религиозния, културния и социалния живот;

Социални и граждански компетентности

Бакалавърската програма „Теология“ залага не само на своята „явна учебна програма“, но и на една „скрита учебна програма“, в която насърчава и работи за формирането на компетентности като креативно и иновативно мислене, проактивно гражданско поведение, толерантно отношение към другостта и чуждостта, емпатичен подход в общуването с хора. Убедени сме, че е необходимо да се изградят социална и гражданска чувствителност, а в обществото на знанието и информацията неразделна част от подготовката на бъдещите теолози е комуникативната компетентност.

Междучелности отношения и социално участие

• развиване на личната комуникация на завършилите специалността и разширяване на възможностите за практическата им реализация, посредством високо ниво на социални и комуникационни умения, които те ще владеят;

• развиване на професионалната комуникация, в която самите студенти ще влизат в своята бъдеща роля на медиатори усвояване на институционалната комуникация, свързана с овладяване на основни „меки умения“, които са търсени от съвременните работодатели.

Професионален профил на завършилите с примери

Завършилите ОКС „Бакалавър“ в специалност Теология придобиват обща и тясно специализирана подготовка, която им осигурява възможност да работят в различни сектори от живота и дейността на Българската православна църква (свещенослужители и църковни служители и др.). Студентите богослови придобиват професионална квалификация „теолог“, а това създава условия за реализация в църковни и социални звена и ги ситуира в специфичните държавни и обществени сектори, които се нуждаят от специалисти в направлението 2.4. Религия и теология. Предимствата за професионална реализация на завършилите се разкриват в спецификата на изучаваната материя, която намира практическо приложение в църковните среди, в обществени социални и религиозни организации, неправителствени структури, държавни институции с благотворителна и социална цел на местно и държавно равнище, в медийното пространство и др. При заявено желание на всеки студент се осигурява възможност за паралелна допълнителна квалификация „Учител по религия“ съобразно Наредба за държавните изисквания за придобиване на професионална квалификация учител (изм. и доп.ДВ, бр.10/05.02.2021)

Възможности за продължаване на обучението

Задълбочената научно-специализирана и теоретична подготовка в специалност Теология гарантира високо ниво на познаване и приложение на изучаваната материя. Усвояването на основите в научно-изследователската дейност създава условия за образователна мобилност на студентите богослови и се разгръща като важна предпоставка за продължаване на обучението им в профилиращи и хуманитарни магистърски програми. Придобитите теоретични знания гарантират адаптация в условията на актуални университетски и административни промени. Широкият кръг от придобитите знания осигурява адекватна възможност студентите богослови да продължат обучението си в избрана от тях магистърска специалност у нас и в чужбина на базата на придобитото базисно ниво с необходимите компетенции и умения, формиращи образователния профил на професионалната квалификация „теолог“ за ОКС „Бакалавър“.

Диаграма на структурата на курсовете с кредити

Легенда

Аудиторни часове в семестъра: АО – общ брой, от тях Л – за лекции; С – за семинарни; Лб – за практикуми (лабораторни упражнения) и други часове (Кл – за колоквиуми, Х – за хоспитиране и пр.). Извънаудиторни часове в семестъра: ИО – общ брой, Сп – за самостоятелна работа/подготовка, и др.. К – ECTS кредити; Фи – форма на изпитване (със стойности И – изпит, Т – текуща оценка. З – заверка, П – продължава следващ семестър/триместър)

Легенда

Аудиторни часове в семестъра/триместъра: **АО** - общ брой, от тях **Л** - за лекции; **С** - за семинарни (упражнения); **Лб** - за практикуми (лабораторни упражнения) и други часове (**Кл** - за колоквиуми, **Х** - за хоспитиране и пр.).

К - ECTS кредити: **ФИ** - форма на изпитване (със стойности И - изпит, Т - текуща оценка. З - заверка, П - продължава следващ семестър/триместър) **Код по ECTS** - виж поле 2. в ECTS макета

Извънаудиторни часове в семестъра/триместъра: **ИО** - общ брой, **Сп** - за самостоятелна работа/подготовка, и др..

No	Код по ECTS	Учебен курс / дисциплина	Аудиторни						Извънаудит.			К	Фи
			АО	Л	С	Лб	Кл	Х	ИО	Сп	...		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1-ви семестър													
1.		Въведение в Свещеното Писание на Стария Завет (1)	45	15	30	0	0	0	105	105	0	5	И
2.		Тълкуване на Свещеното Писание на Стария Завет (ч1) (1)	45	30	15	0	0	0	105	105	0	5	ТО
3.		Богослужение и типик (1)	30	0	30	0	0	0	60	60	0	3	ТО
4.		Старогръцки език (1)	30	0	30	0	0	0	30	30	0	2	И
5.		Библейска археология (1)	30	15	15	0	0	0	60	60	0	3	И
6.		Въведение в богословието (1)	45	45	0	0	0	0	75	75	0	4	И
7.		Теория на музиката и солфедж (1)	30	0	30	0	0	0	60	60	0	3	И
8.		Църковно-славянски език (ч1) (1)	45	30	15	0	0	0	45	45	0	3	ТО
9.		Богослужерна практика (четене) (1)	15	0	15	0	0	0	15	15	0	1	ТО
10.		Спорт I част (1)	30	0	0	30	0	0	0	0	0	1	ТО
Общо за 1-ви семестър			345	135	180	30	0	0	555	555	0	30	
2-ри семестър													
1.		Тълкуване на Свещеното Писание на Стария Завет (ч2) (1)	45	15	30	0	0	0	105	105	0	5	И
2.		Въведение в Свещеното Писание на Новия Завет (1)	45	15	30	0	0	0	105	105	0	5	И
3.		Тълкуване Свещеното Писание на Новия Завет (ч1) (1)	60	15	45	0	0	0	90	90	0	5	ТО
4.		Източно-църковно пеене с литургична практика (ч1) (1)	45	0	45	0	0	0	45	45	0	3	ТО
5.		Църковно-славянски език (ч2) (1)	30	30	0	0	0	0	60	60	0	3	ТО
6.		Староеврейски език и култура (1)	30	0	30	0	0	0	60	60	0	3	ТО
7.		Богослужерна практика (1)	15	0	15	0	0	0	15	15	0	1	ТО
8.		Старогръцки език (1)	30	0	30	0	0	0	30	30	0	2	ТО
9.		Избираема дисциплина 1 (1)	30	30	0	0	0	0	30	30	0	2	ТО
10.		Спорт I част (1)	30	0	0	30	0	0	0	0	0	1	ТО
Общо за 2-ри семестър			360	105	225	30	0	0	540	540	0	30	
Общо за I-ва година			705	240	405	60	0	0	1095	1095	0	60	

3-ти семестър													
1.		Патрология (ч 1) (1)	45	45	0	0	0	0	105	105	0	5	ТО
2.		Тълкуване Свещеното Писание на Новия Завет (ч2) (1)	60	30	30	0	0	0	90	90	0	5	И
3.		Обща история на църквата (ч.1) (1)	60	30	30	0	0	0	90	90	0	5	И
4.		История на религиите (1)	45	30	15	0	0	0	105	105	0	5	И
5.		Агиология (1)	30	0	30	0	0	0	60	60	0	3	И
6.		Източно-църковно пеене с литургична практика (ч2) (1)	45	0	45	0	0	0	45	45	0	3	ТО
7.		Богослужебна практика (1)	15	0	15	0	0	0	15	15	0	1	ТО
8.		Избираема дисциплина 2 (1)	30	30	0	0	0	0	30	30	0	2	ТО
9.		Спорт II част (1)	30	0	0	30	0	0	0	0	0	1	ТО
Общо за 3-ти семестър			360	165	165	30	0	0	540	540	0	30	
4-ти семестър													
1.		Патрология (ч2) (1)	45	45	0	0	0	0	105	105	0	5	И
2.		Държава и църква в България (1)	45	30	15	0	0	0	75	75	0	4	ТО
3.		История на съвременните православни църкви (1)	45	30	15	0	0	0	105	105	0	5	И
4.		Християнска идентичност (1)	45	30	15	0	0	0	105	105	0	5	И
5.		Обща история на църквата (ч.2) (1)	45	30	15	0	0	0	105	105	0	5	И
6.		Богослужебна практика (1)	15	0	15	0	0	0	15	15	0	1	ТО
7.		Лятна практика I част (1)	30	0	0	30	0	0	30	30	0	2	ТО
8.		Избираема дисциплина 3 (1)	30	30	0	0	0	0	30	30	0	2	ТО
9.		Спорт II част (1)	30	0	0	30	0	0	0	0	0	1	ТО
Общо за 4-ти семестър			330	195	75	60	0	0	570	570	0	30	
Общо за II-ра година			690	360	240	90	0	0	1110	1110	0	60	
5-ти семестър													
1.		Догматическо богословие (ч1) (1)	60	45	15	0	0	0	60	60	0	4	И
2.		Нравствено богословие (ч1) (1)	45	30	15	0	0	0	75	75	0	4	И
3.		Християнска апологетика (1)	60	30	30	0	0	0	60	60	0	4	И

4.		Християнско изкуство (1)	60	45	15	0	0	0	60	60	0	4	И
5.		Християнска философия (1)	30	30	0	0	0	0	60	60	0	3	ТО
6.		История на християнската музика (1)	45	30	15	0	0	0	45	45	0	3	И
7.		История на Българската православна църква (1)	45	30	15	0	0	0	45	45	0	3	И
8.		Богослужебна практика (1)	15	0	15	0	0	0	15	15	0	1	ТО
9.		Избираема дисциплина 4 (1)	30	30	0	0	0	0	30	30	0	2	ТО
10.		Факултативна дисциплина 1 (1)	30	0	30	0	0	0	30	30	0	2	ТО
Общо за 5-ти семестър			420	270	150	0	0	0	480	480	0	30	
6-ти семестър													
1.		Догматическо богословие (ч2) (1)	60	45	15	0	0	0	90	90	0	5	И
2.		Нехристиянски религиозни учения (1)	30	30	0	0	0	0	90	90	0	4	И
3.		Богословие на иконата (1)	45	45	0	0	0	0	105	105	0	5	И
4.		Нравствено богословие (ч.2) (1)	45	30	15	0	0	0	105	105	0	5	И
5.		Пастирско богословие (ч 1) (1)	45	30	15	0	0	0	75	75	0	4	ТО
6.		Богослужебна практика (1)	15	0	15	0	0	0	15	15	0	1	ТО
7.		Лятна практика II част (1)	30	0	0	30	0	0	30	30	0	2	ТО
8.		Избираема дисциплина 5 (1)	30	30	0	0	0	0	30	30	0	2	ТО
9.		Факултативна дисциплина 2 (1)	30	0	30	0	0	0	30	30	0	2	ТО
Общо за 6-ти семестър			330	210	90	30	0	0	570	570	0	30	
Общо за III-та година			750	480	240	30	0	0	1050	1050	0	60	
7-ми семестър													
1.		Омилетика (ч.1) (1)	45	30	15	0	0	0	75	75	0	4	ТО
2.		Църковно право ( ) (1)	30	30	0	0	0	0	90	90	0	4	И
3.		Еклесиология (1)	45	45	0	0	0	0	75	75	0	4	И
4.		Литургика (ч. 1) (1)	60	45	15	0	0	0	90	90	0	5	ТО
5.		Еортология (1)	45	30	15	0	0	0	75	75	0	4	И
6.		Пастирско богословие (ч 2) (1)	45	30	15	0	0	0	75	75	0	4	И

7.		Богослужебна практика (1)	15	0	15	0	0	0	15	15	0	1	ТО
8.		Избираема дисциплина 6 (1)	30	30	0	0	0	0	30	0	30	2	ТО
9.		Факултативна дисциплина 3 (1)	30	0	30	0	0	0	30	30	0	2	ТО
Общо за 7-ми семестър			345	240	105	0	0	0	555	525	30	30	
8-ми семестър													
1.		Омилетика (ч 2) (1)	45	30	15	0	0	0	75	75	0	4	И
2.		Литургика (ч 2) (1)	60	45	15	0	0	0	90	90	0	5	И
3.		Устройство и управление на Българска православна църква	30	30	0	0	0	0	60	60	0	3	И
4.		Инославни вероизповедания (1)	45	15	30	0	0	0	75	75	0	4	И
5.		Преддипломен семинар (1)	45	30	15	0	0	0	45	45	0	3	ТО
6.		Богослужебна практика (1)	15	0	15	0	0	0	15	15	0	1	ТО
7.		Писмен държавен изпит по специалността или защита на	0	0	0	0	0	0	300	0	300	10	И
Общо за 8-ми семестър			240	150	90	0	0	0	660	360	300	30	
Общо за IV-та година			585	390	195	0	0	0	1215	885	330	60	
Общо за целия курс на обучение			2730	1470	1080	180	0	0	4470	4140	330	240	

Избираеми дисциплини

Избираема дисциплина 1 (за семестър 2)
- Иконопис
- Древни крепости, християнски храмове и некрополи в Източните Родопи
Избираема дисциплина 2 (за семестър 3)
- Книга Деяния на светите апостоли
- Традиционни вероизповедания в България - история и съвременно състояние
Избираема дисциплина 3 (за семестър 4)
- Опазване на културно-историческото наследство
- Музиката в обучението по Религия
Избираема дисциплина 4 (за семестър 5)
- Източни отци през VI век

- Обучението по Религия в неделното училище

Избираема дисциплина 5 (за семестър 6)

- Социална етика

- Вярa и знание в апологетичния дискурс

Избираема дисциплина 6 (за семестър 7)

- Предвизантийски литургии

- Психология на религията

Факултативни дисциплини

Факултативна дисциплина 1 (за семестър 5)

- Английски език

- Ранно християнство I-IV век

- Спорт

Факултативна дисциплина 2 (за семестър 6)

- Спорт

- Английски език

- Литургична практика с хор

Факултативна дисциплина 3 (за семестър 7)

- Спорт

- Английски език

- Християнска аретология

Правила за изпитите, оценяване и поставяне на оценки

При учебните курсове с форма на заключителен контрол „изпит“ крайната оценка се формира въз основа на резултатите от самостоятелната работа (разработка на реферат, презентация на проект), текущия контрол и резултатите от писмения изпит. Текущата оценка се формира на базата на резултатите от самостоятелната работа и степента на активност на студента в процеса на педагогическото взаимодействие.

Форми за обучение

редовна